

Hei.

Vi ga dette innspillet til Rusreformutvalget muntlig i går, her er det skriftlig:

Foreningen for human narkotikapolitikk støtter og berømmer at regjeringen ønsker å endre myndighetenes reaksjoner mot personer som tas for bruk og besittelse. At de går fra straff til hjelp, behandling og oppfølging.

Derfor er vi glade for rusreformen, men vi ser dette som et viktig skritt i riktig retning og ikke som endemålet. Vi støtter ikke forbud mot rusmidler. Ei heller støtter vi at personer i besittelse av rusmidler til eget bruk skal pågripes eller anholdes og fratras rusmidlene sine. For så å utsettes for tvangsmidler.

Det sies ofte i diskusjonen om rusreformen at dette er innføring av Portugal-modellen, men at vi allerede har mye på plass av det som ble bygget opp og innført i Portugal i 2001. Dessuten står det i mandatet at utvalget skal synliggjøre hvordan forslag til rusreform kan gjennomføres uten økte bevilgninger. Samlet gir dette inntrykk av at vi har en behandlingssektor som ikke trenger styrking og differensiering, noe vi mener er feil.

Det trengs flere behandlingstilbud og differensiering. I Norge har vi i motsetning til i Portugal, køer til institusjonsbehandling og dårlige polikliniske tilbud. Og det går mye raskere og det er enklere å få substitusjonsmedikamenter i Portugal enn i Norge. Det trengs en radikal endring av behandlingssektoren, dersom rusreformen skal innebære en overføring fra justispolitisk til helsepolitisk tilnærming istedenfor en overføring av stigmatisering og undertrykking fra justissektoren og til behandlingsapparatet.

Vår mening er at rusreform-utvalget bør ta stilling til dette i sitt modellforslag.

Når det gjelder mengde illegale rusmidler som skal falle inn under definisjonene av bruk og besittelse til eget bruk, mener vi at utvalget bør foreslå større mengder enn de som faller under definisjonene i Portugal. Det som hevdes å være begrenset til opptil ti brukerdoser.

Slik vi forstår det er grensene i Portugal satt til 1 gram heroin, 1 gram mdma, 1 gram amfetamin, 2 gram kokain og 25 gram cannabis. Nå er disse mengdene pulverstoffer alt for små til å anses høye nok til å innebære ti brukerdoser eller til ti dager, men ettersom grensen på cannabis er på 25 gram forstår vi det som til bruk i ti dager og ikke som ti brukerdoser.

Er det noe som skaper negative konsekvenser så er det å være i kontakt med et illegalt rusmarked, også på den bakgrunn anbefaler vi å sette grensene høyere enn i Portugal for å unngå at brukere må oppsøke slike miljøer unødvendig ofte. Og 1 gram heroin er ikke ti brukerdoser i Norge, for å si det sånn.

Når vi leser internasjonale og nasjonale avisartikler, så leser vi at Portugal avkriminaliserte besittelse av stoff til ti dagers bruk. Men i RIOs rapport: «Portugal på norsk» og rusreform-utvalgets mandat, står det derimot ti brukerdoser. (Utvalgsleder bekreftet her at dette har blitt galt formulert i mandatet og at det skal endres).

Vi anbefaler avkriminalisering av stoff til ti dagers forbruk og ikke kun av ti brukerdoser. Og vi frykter at grensene blir satt så langt ned at godt etablerte rusavhengige ikke blir reelt avkriminalisert etter reformen. Vi er åpne for større mengder, men mener den nedre grense for de mest tradisjonelle stoffer bør settes til 10 gram heroin, 10 gram mdma, 10 gram amfetamin, 10 gram kokain og 30 gram cannabis. Cannabismengden fordi denne mengden er lovlig å kjøpe for voksne i Canada nå, i tillegg til at canadiere som tidligere er straffet for besittelse av opptil 30 gram nå blir benådet. Og at man kan være i besittelse av flere stoffer til ti dagers forbruk uten å kriminaliseres, fordi de fleste som er rusmiddelavhengige er avhengige av flere stoffer.

Når det gjelder hvilke tilbud og sanksjoner som skal gis utifra den enkeltes livssituasjon, alvorlighetsgrad av rusproblem og individuelle behov, så er dette svært individuelt. Vi er ikke tilhengere av å kreve at personene det gjelder må takke ja til tilbud om døgnbehandling for å

unngå sivilrettslig bot. Vi er heller ikke tilhengere av krav om urinprøver, det er noe vi anser som i utakt med regjeringens holdninger og intensjoner med rusreformen. For øvrig anbefaler vi at både sanksjonsmidlene og tilbudene bør være så mangfoldige som mulig, for å sikre best mulig tilpasset reaksjon til den enkelte.

Det å bli anholdt, bli fratatt rusmidler og krevd oppmøte av en kommisjon er i seg selv en sterk reaksjon overfor en rusmiddelavhengig. Vi anser det som uhensiktsmessig å bøtelegge registrerte rusavhengige, også etter gjentatte brudd. Uavhengig av om boten er sivilrettslig. Det står i utvalgets mandat at man skal ta stilling til om forsøk på anskaffelse av illegale rusmidler til eget bruk, skal inngå i modellen. På den ene siden er vi tilhengere av at det skal inngå i modellen, ettersom vi frykter at en slik handling ellers skal kriminaliseres. På den andre siden mener vi at dersom politiet avverger en handel så vil det være en sterk nok reaksjon. Det vil avlaste kommisjonene om dette havner utenom modellen. Derfor er vår innstilling at forsøk på anskaffelse av rusmidler ikke skal kriminaliseres og at avvergingstiltak fra politiets side bør være reaksjon nok i seg selv.

Vi i Foreningen for human narkotikapolitikk har opplevd å bli bortvist og beskyldt for forsøk på anskaffelse av rusmidler når vi har delt ut brukerutstyr. Dessuten kjenner vi til pårørende som har blitt bortvist og truet med bøteleggelse når de har bommet bort røyk til rusavhengige i belastede miljøer. Vi tenker risikoen for inngripen blir høyere når det endres fra strafferettslige til sivilrettslige reaksjoner fra myndighetenes side. Og at det derfor er viktig at utvalget gir uttrykk for at forsøk på erverv ikke skal være nok til verken kriminalisering eller krav om oppmøte i en kommisjon.

Rusreformutvalget skal vurdere om hvorvidt og i så fall på hvilken måte, dagens alternative straffereaksjoner, vilkår ved påtaleunntatelse mv, som benyttes ved bruk og besittelse til eget bruk fra før, skal inngå i modellen. Vi vil i den forbindelse vise til den gjeldende regjeringserklæringen, der det står at bruk av ungdomskontrakter og narkotikaprogram med domstolskontroll skal opprettholdes i påvente av rusreformen. Vi leser dette som at regjeringens innstilling er at slike metoder skal opphøre ved innføringen av rusreformen når det gjelder bruk og besittelse og det håper vi utvalget også gjør. Men tilbud om alternative straffereaksjoner for de som begår narkotikarelatert kriminalitet bør bestå.

Tilbake til det med at utvalget skal synliggjøre hvordan forslag til rusreform kan gjennomføres uten økte bevilgninger. Det står i formålet for rusreformen at bakgrunnen for den er en erkjennelse av at rusproblematikk i all hovedsak er en helseutfordring og at straffeforfølgning av bruk og besittelse av illegale rusmidler til eget bruk har bidratt til stigmatisering, marginalisering og sosial utstøting, samt stått i veien for å møte den enkelte bruker med hensiktsmessige og tilpassede tilbud og oppfølging.

Holdninger i helsevesenet bærer stadig preg av denne stigmatiseringen, marginaliseringen og sosiale utstøtingen. Derfor er tiltaksapparatet for lite og for rigid utformet. Det er vedtatt at valgfriheten og medikamentutvalget i LAR skal utvides og at lavterskeltiltak med sprøyterom skal utvides til brukerrom, men det trengs også en radikal endring av de øvrige rustiltakene for å sikre best mulig utfall av rusreformen.

Forslaget om rusreform var i utgangspunktet formulert annerledes enn slik det er formulert av Storting og regjering. Thorvald Stoltenberg uttalte i 2007 at midler brukt mot narkotikaproblematikk bør overføres fra justis- og til helsesektoren. Det som nå er vedtatt er at ansvaret for de som anholdes for bruk og besittelse skal overføres fra justis- og til helsesektoren.

Det følger altså ingen midler med og det er vanskelig å se at helsevesenet står klart til å overta dette ansvaret under gjeldende forhold.

Vennlig hilsen

Arild Knutsen
Leder

Foreningen for human narkotikapolitikk (FHN)
Brukerorganisasjon
Hardcore Harm Reduction Organization

Telefon: 472 61 057 - arild.knutsen@fhn.no - www.fhn.no

Postadressen:

Arbeidersamfunnets plass 1
0181 Oslo